

Metsähallitus
lausuntopalvelu.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.3.2026

Luonnos Lapin luonnonvarasuunnitelmasta vuosille 2026–2031

Tausta

Lapin luonnonvarasuunnitelma (LVS) ohjaa Metsähallituksen toimintaa saamelaiden kotiseutualueen eteläpuolisessa Lapissa vuosina 2026–2031. Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävän käytön strategista suunnittelua, jossa asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien toiveet sekä maiden ja vesien tarjoamat resurssit sovitaan valtio-omistajan asettamiin tavoitteisiin. Luonnonvarasuunnitelman toimintaohjelma esittää sidosryhmien kanssa tunnistetut keskeisimmät strategiset suunnittelualueeseen kohdentuvat toimenpiteet seuraavalle viisivuotiskaudelle.

Lapin luonnonvarasuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden taustalla vaikuttavat laajat, usein globaalit haasteet ja ilmiöt, kuten ilmastomuutos, kilpailu kriittisistä maametalleista ja mineraaleista, matkailun jatkuva kasvu, energiamurros, muuttunut turvallisuustilanne, sekä paikallisten elinkeinot ja niiden toimintaedellytysten säilyttäminen. Lapissa valtion maa-alueet ovat poikkeuksellisen kovassa maankäytöllisessä paineessa eri maankäyttömuotojen ja tarpeiden vuoksi. Toimintaohjelmassa on pyritty vastaamaan näihin haasteisiin niiltä osin kuin se on mahdollista luonnonvarasuunnitelman kautta.

Luonnonvarasuunnitelman ydin on toimintaohjelma, joka ohjaa toimintaamme alueella koko suunnitelmakauden ajan. Strategiasta johdetut ja yhteistyöryhmien sekä teemaryhmien tilaisuuksissa tunnistetut toimintaohjelman pääteemat ovat: Vihreä kasvu, Hyvinvointi ja turvallisuus ja Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus. Toimintaohjelma sisältää 44 toimenpidettä, jotka on laadittu yhdessä sidosryhmien kanssa. Toimenpiteitä ei ole asetettu tärkeysjärjestykseen.

Lapin liiton lausunto

Lapin liitto pitää tärkeänä, että luonnonvarasuunnitelman toimintaohjelmassa on tarkoitus tiivistää yhteistyötä sekä perustaa uusia vuorovaikutusryhmiä eri maankäyttömuotojen yhteensovittamiseksi. Myös luonnonvarasuunnitelman valmistelu on perustunut laajaan vuorovaikutusmenettelyyn. Valtion maiden rooli on Lapissa merkittävä, koska valtion omistuksessa ja Metsähallituksen hallinnoimia maa-alueita on runsaasti ja ne sijaitsevat usein myös keskeisillä maankäytön kehitysalueilla, jolloin vaikutukset kohdistuvat laajasti Lapin alueen elinkeinoihin, väestöön ja alue- ja paikallistasoon.

Toimintaohjelman mukaisesti tulisi lisätä ja vahvistaa seuraavia toimenpiteitä, joita lausunnossa esitetään:

Vuoropuhelu maakunnan liiton ja kuntien sekä paikallisten elinkeinojen ja asukkaiden kesken tulee olla Metsähallituksella jatkuvaa ja kehittyvää. Maankäytön paineita valtion maa-alueille on esimerkiksi matkailun ja puhtaan siirtymän osalta. Näiden osalta strategisessa suunnittelussa ja tarke-

massa toiminnan ohjaamisessa korostuu yhteistoiminta ja riittävän ennakoiva vaikutusten arviointi myös muun kuin perinteisen kaavoituksen kautta.

Ulkopaikkakuntalaisten metsästyspaineet kohdistuvat useammassa kunnassa valtion maa-alueille, joissa on paikallisten luontaiselinkeinojen yhteensovittamisen ja paikallisen metsästyskulttuuriin nähden jo liiallinen paine ja tämä luo yhteensovittamisen haasteita. Metsähallituksen on ennakkoivasti ehkäistävä lupamyynnin kautta aiheutuvien haittojen syntymistä ja kehitettävä toimintatapoja sekä kuunneltava paikallisten näkemyksiä asian hallintaan.

Metsähallituksen on huolehdittava, että virkistyskäytön edellytykset reittiverkoston kuin rakenteidenkin osalta ovat riittävät huomioiden alueiden tarpeet ja käyttöpaineet. Luontopalveluiden taloudellisten resurssien riittämättömyys on aiheuttanut merkittäviä heikennyksiä Lapin virkistysalueiden käytölle ja palveluille esimerkiksi reittirakenteiden karsimisen ja palvelukeskusten lakkauttamisen kautta.

Kaikessa maankäyttöön ja Metsähallituksen palveluihin liittyvän toiminnan suunnittelussa tulee olla ennakoiva keskusteluyhteys alueellisella ja paikallisella tasolla toiminnan vaikutuksista ja ennaltaehkäisemässä kielteisiä vaikutuksia. Luonnonvarasuunnitelman mukaisissa toimenpiteissä sosiaaliselle hyväksyttävyydelle tulee antaa painoarvoa ja huomioida ne päätöksenteossa.

Valtion mailla tulee myös kehittää paikallisten elinkeinojen toimintaedellytyksillä mm. lupamyyntien, käyttöoikeussopimusten ja eri hankintojen kautta. Samalla on kuitenkin varmistettava, että valtion mailla harjoitettava elinkeinotoiminta on kestävä ja toiminnassa noudatetaan valtion maille asetettuja ja kestävyyskannalta tärkeitä ohjeita ja määräyksiä.

Puunkorjuuseen ja -kuljetuksiin liittyen tulee huomioida Metsähallituksen hallinnoiman metsätiestön lisäksi alemman yleisen tieverkon kantokyky raskaille kuljetuksille. Kelirikkoaikaan on huolehdittava, ettei kuljetuksia tehdä ns. poikkeusluvilla, koska ilmastonmuutos aiheuttaa teiden kunnossapidolle muutenkin erityisiä haasteita.

LAPIN LIITTO